

Cum să inventezi o lume

volum coordonat de
Florentina Sâmihăian

cuvânt-înainte de
Liviu Papadima

arthur

Cuvânt-înainte

Bine ați venit!

Tare aș fi avut chef să scriu și eu o poveste la tema acestui volum. Dar atunci, cine să-i mai scrie prefața? Că nu poți face și una, și alta: să intri pe ușă și să-i întâmpini pe cei care calcă pragul.

Tema mi-a adus aminte de o povestire science-fiction pe care am citit-o în nu mai știu ce antologie, în copilărie. Acțiunea se petrecea în viitor, într-o lume foarte avansată tehnologic. Atât de avansată, încât își permitea să organizeze călătorii de plăcere în epoci trecute – cam așa cum, în zilele noastre, un miliardar excentric planifică zboruri în cosmos pentru el și prietenii lui.

Eroul poveștii își cumpără bilet pentru un voiaj în vremea dinozaurilor și, așa cum noi ascultăm de fiecare dată instrucțiunile însoțitorilor de bord înainte de decolarea unui avion, trebuie și el să asculte instructajul de călătorie. Regula cea mai importantă pe care turiștii în timp – crononauții? – nu au voie să o încalce este ca, indiferent ce s-ar întâmpla, să nu pășească afară din traseele special amenajate pentru ei.

O regulă asemănătoare e impusă și participanților la safari-uri în zone cu animale periculoase – lei, tigri, jaguari, hipopotami, crocodili și câte altele – anume că nu au voie să coboare din mașinile în care au fost imbarcați. Însă, spre deosebire de safariurile actuale, interdicția din voiajele crononautice viza, în locul protecției călătorilor, protejarea lumilor străbătute de aceștia și, totodată, a lumii din care au plecat și în care urmează să se întoarcă la finalul expediției.

Călătoria în universul dinozaurilor se arată fascinantă. Atâta doar că la un moment dat, speriat de apariția surprinzătoare a unei jivine – ați văzut filmul lui Spielberg, *Jurassic Park*? – protagonistul se dezzechilibrează și pune un pas afară din traseul de parcurs. Spre norocul lui, pare că nimeni nu sesizează incidentul, așa că insul trage nădejde să revină acasă nesancționat. Ceea ce se și întâmplă. Doar că sala de așteptare prin care trecuse la plecare arată schimbată la revenire. Un detaliu îl surprinde cu acuitate. Protagonistul ține minte că, în acea sală, era agățat un poster cu chipul președintelui recent ales. Posterul e la locul lui, doar că din el îl privește pe erou un chip străin.

Abia când ajunge să-și dea jos încălțările își dă seama călătorul de proporțiile evenimentului pe care îl declanșase: pe talpa uneia dintre ghete, cea cu care pășise afară din drum, a rămas corpul strivit al unui fluture.

Cum poți, așadar, să inventezi, să creezi, să faci o lume? Cu puterea gândului, desigur, sau cu forța cuvântului.

Nenumărate povești relatează despre geneza, despre facerea lumii în care trăim. Sunt povești despre puterea unor zei de a preschimba nimicul în ceva, un ceva din care noi înșine facem

parte. Dar trebuie neapărat să fii înzestrat cu forțe divine ca să poți crea lumi?

Istoria pe care v-am relatat-o pare să aibă altă morală. În ea, o lume e creată de o persoană oarecare, printr-un incident cât se poate de banal. Mai mult chiar: e creată neintenționat, din greșală.

Suntem așadar, cu toții, neistoviți făcători de lumi. Fiecare răspântie a vieții noastre, oricât de neînsemnată, deschide o lume și închide o alta, cea care ar-fi-putut-dar-n-a-fost-să-fie.

Și, culmea, această umilă și neistovită creație a fiecăruia atrage în interiorul ei alți protagoniști, la rândul lor, fiecare, făcători ai propriilor universuri. Să-ți crape mintea, nu alta! Lumi care, așa cum vei vedea în paginile ce urmează, dau în clocot de emoții, de sentimente, ne ademenesc cu promisiunea evadării din lumea înghesuită în care trăim sau colcăie de magia unor cuvinte spuse, scrise sau gândite.

Iar în ce mă privește, îmi dau acum seama că am izbutit, nu știu cum și nici măcar de ce, să pășesc în lumea acestei cărți rămânând, totodată, în pragul ei, ca să salut cu o plecăciune pe oricine va dori să o viziteze.

Bine ați venit în lumea acestei cărți!

Liviu Papadima

Ilustratori

Irina Bek

Sunt translator devenit artist la maturitate în țara lui H.C.Andersen, unde stau de 25 de ani. Deși am studiat sculptura, fac benzi desenate și ilustrații. Am început cu tușul pe hârtie, apoi am descoperit tehnica digitală, pe care am folosit-o și aici. Adesea adaug niște umor.

Adelina Butnaru

Motanul meu consideră că totul este demn de mirosit. Eu consider că totul este demn de desenat. Oamenii, zmeura, jeleurile, fundul afinei. Afina are o floricea pe fund, nu știu dacă ați văzut. Desenez cu stiloul. Colorez digital. Dar prima dată desenez în gând. Motanul meu zice că desenul e de multe feluri, că el când îngherușează draperia tot desen e.

Alexandru Ciubotariu

Alexandru Ciubotariu, Ciubi sau Pisica Pătrată. Sunt grafician cu preocupări constante în banda desenate, dar și în ilustrație sau street art. M-am născut la Călărași, am copilărit un pic în Brașov, am făcut liceul de artă în Constanța și am terminat Facultatea de Arte la Iași. Am lucrat pentru multe cărți și publicații, am avut expoziții și intervenții în mai multe spații din România și de peste hotare. Ilustrațiile din volum sunt realizate în tehnica *bibileală digitală*, o ramură a desenului digital urmând metodologia desenului clasic.

Marta Crețu

Mă cheamă Marta, am 18 ani și sunt din Galați. Nu cred că există ceva care să-mi placă mai mult decât desenatul, așa că majoritatea timpului

meu se dedică acestui lucru. Când nu desenez (foarte rar) mă uit la filme, mă joc jocuri video sau citesc.

Textele pe care le-am avut în această antologie au fost foarte diferite între ele, fapt care am vrut să reiasă din fiecare ilustrație în parte. Am încercat să mă joc cu texturile, compoziția și paleta de culori pentru a captura cât mai bine esența și atmosfera textelor. A fost un exercițiu foarte plăcut de a ieși din zona mea de confort.

Andrei Damian

În buzunar am cel puțin o mie de linii. Le țin în creion ca să ocupe puțin spațiu. Când desenez, le aduc cu mine ca să-mi amintească pe unde am fost. Între linii mă distrez împăcat, pentru că-mi place să știu ce am de făcut. Dincolo de linii sar când sunt supărat, ca să mă simt mai bine, iar ele mă încurajează să le ciufulesc cu creionul, să le dau și lor o frizură nouă. Ele rămân pe hârtie

și pe ecran cu formele lor de cub, de mașină, de oameni care plutesc și abia așteaptă să fie văzute. Liniile din această carte le-am trasat cu creionul tabletei grafice.

Irina Dobrescu

Am profesia de ilustratoare de cărți, profesie care s-a inventat pentru copiii care refuză să crească și găsesc o soluție să păcălească sistemul, rămânând copii, însă deghizându-se în adulți harnici și responsabili. Astfel, ei continuă să se joace toată viața sub aparența unei munci asidue. (Bine, îi mai ajută un pic în acest truc și ridurile care le mai apar, trimise de o providență complice.) Am ilustrat diverse cărți, am avut bucuria să colaborez cu scriitori și cu edituri mari, am încercat să și scriu, iar în atelierul meu (de pe genunchi) am încercat tot felul de tehnici. Ultima experimentată, folosită în această carte, constă în acrilic și mediu pe pânză.

Petru Dumbrăviciu

Pentru mine, desenul repovestește. Sau poate, într-un fel, deși poate s-o facă în multe feluri, doar fixează povestea. Cuvintele îți spun „ia-o cam pe acolo”. Dar desenul îți arată exact pe unde și cum. Iar când vorbește despre ceea ce s-ar putea vedea, desenul o face cel mai bine.

Uneori, vorbind despre ceea ce nu se vede, cum ar fi despre unele lucruri care se petrec în mințile și-n inimile noastre, cuvintele o spun mai bine. Îmi plac desenele în care se petrec multe lucruri, toate acele multe întâmplări ce se petrec simultan. Mi-ar plăcea să desenez cum se vede o piață văzută de sus. Din zborul păsării. Sau al ghionaielor. Folosesc fine-linere subțiri, cele mai subțiri (0,1 mm și chiar mai subțiri), pe hârtie Bristol. E o hârtie foarte lisă, fină, pe care linierele se simt excelent. Patinează, schiază. Așa că liniile pe care le lasă în urmă descriu ușor ce vreau să spun.

Oana Ispir

Ilustrez lumi cu hârtie, tuș și pixeli, în care sper să se regăsească orice visător.

Andrei Măceșanu

Cele mai bune călăuze în căutarea unui răspuns pentru întrebarea „cum să inventezi o lume” ar fi copiii. Dezvoltarea lor cred că poate fi privită ca o pendulare continuă între *a inventa o lume* și a înțelege cum este lumea din jurul lor de fapt. Ce e provocator în copilărie e constatarea că lumea există deja, de-a gata, iar copiilor

le este oferită așa cum ea este.

Rămân însă poveștile și imaginația prin care lumea poate fi reinventată de oricâte ori e nevoie, până se ajunge la cea mai bună variantă a ei sau la o versiune mereu și mereu înnoită, adusă la zi.

Ilustrația mea, creată digital cu o tabletă grafică, acoperă doar o parte din lumea care se deschide odată cu textul lui Florin Bican.

Cititorului îi revine plăcerea ca, pornind de la punctul acesta, să călătorească în toate colțurile acestei lumi.

Anca Smărăndache

Am simțit dintotdeauna că poveștile, pictura și desenul sunt noțiuni care îmi întregesc identitatea și mă ajută să văd lumea mai frumoasă. Când eram mică am descoperit cel mai frumos joc: am luat un creion, o pensulă, o hârtie, câteva culori și am început să plăsmuiesc propriul meu univers, să colectez vizual experiențe trăite, citite, și auzite. Ulterior am început să îmbogățesc poveștile altora cu ale mele. Iar gândul că lucrările mele și poveștile pe care le ilustrez ajung și la alții îmi oferă cea mai mare bucurie. Cred că imaginația se clădește prin curiozitate. Una din curiozitățile mele este să descopăr cât mai mult în ilustrația de carte posibilitățile tehnicii tradiționale, dar și ale celei digitale. Ilustrația poveștii din această antologie a fost făcută în tehnica digitală.

Dan Ungureanu

Pentru mine, obiectele vorbesc mai ceva ca personajele. O cameră plină de mărunțișuri este o lume în sine, plină de viață, în care se mișună, se pălăvrăgește, se ceartă. Îmi place să desenez obiecte, mai puțin biciclete și mașini, ele definesc lumea în care personajele se desfășoară. Creionul este unealta mea totem, fie el analogic sau digital, cu vârf foarte subțire sau bont. Culorile le așez digital.

Simona Vilău

Îmi place să lucrez în medii diverse – desen, pictură, scris. Lucrez în domeniul cultural și mă ocup uneori de ateliere pentru copii.

Cuprins

Cuvânt-înainte / 5

Lumile copilăriei

Angela Baciuc – *În Țara-Obiectelor-cu-Suflet / 11*

Ilustrație de Dan Ungurcanu

Horia Corcheș – *Un ochi prea mare pentru o ființă mică / 19*

Ilustrație de Irina Bek

Nora Iuga – *Palmele visează / 27*

Ilustrație de Simona Vilău

K.J. Mecklenfeld – *Ariciul bunicului / 33*

Ilustrație de Alexandru Ciubotariu

Raluca Poenaru – *Brazilia / 41*

Ilustrație de Marta Crețu

Între lumi paralele

Lavinia Mihók – *...Brâncoveanu, cu peronul pe partea stângă / 49*

Ilustrație de Oana Ispir

Mihók Tamás – *M.E.L. / 59*

Ilustrație de Irina Bek

Alex Moldovan – *Lumea copiilor lipsă / 69*

Ilustrație de Alexandru Ciubotariu

Adina Popescu – *Țara Așa-și-Așa* / 75

Ilustrație de Marta Crețu

Ana Rotea – *Lumea cub* / 85

Ilustrație de Andrei Damian

Ana Maria Sandu – *Pana de curent* / 91

Ilustrație de Dan Ungureanu

Salvarea prin lumi imposibile

Florin Bican – *Francisca sare coarda*

până în Țara Minunilor și înapoi / 99

Ilustrație de Andrei Măceșanu

Adelina Butnaru – *Un om a citit această poveste și a amețit* / 107

Ilustrație de Adelina Butnaru

Călin-Andrei Mihăilescu – *Depart* / 113

Ilustrație de Petru Dumbrăvician

Cătălin Pavel – *În ce carte locuim?* / 121

Ilustrație de Irina Dobrescu

Simona Popescu – *Idei crețe, cuvinte-cutiufe (magice),*

cuiburi de hârtie / 127

Ilustrație de Anca Smărăndache

Dan Ungureanu – *Albastru regal* / 135

Ilustrație de Dan Ungureanu

Simona Vilău – *Muntele Fuji din hol* / 141

Ilustrație de Simona Vilău

Ilustratori / 146

